

Tönköl József

Száraz esők jönnek majd

Hajnalkákkal, kerítésdrót hálóján hetvenkét esztendőd,
mozdulsz viharban, városok, kápolnák, szobrok mellől,
elmaradnak a hatalmas havazások,
dideregsz az átkozott évszak muskátlis ablakai alatt,
évek és nyarak jegenyéin gyerek lépdél, áll az udvaron,
kiáltja rekedten, április van, a születés ideje,
a tánc világnapja,
ami szanyi verbunk, szili karéj s friss, mezőségi csárdás,
ami halottkísérő és lassú cigánytánc volt, már nem lesz,
nem gondolsz madarakra, fákra, hazajáró lelkekre,
kialvóban a tavasz, az erdőben szekérút hosszú a bánat,
mintha kakukk szólalna meg, mondaná, hány évig élsz,
mintha még mindig hajnalkák kék tüze szikrázna,
könnyek mosnák az asztalon félbehagyott leveleket,
fecske szárnyára sem emlékszel,
elbújt tücsökre, tiszta égboltra, mint akkor,
a nyárnak abban az utolsó hónapjában,
talán minden napod kizöldül újra, a félelem is elcsitul,
fű iszonyú tüdődből a szél,
és énekelsz, és megismeri térded a földet,
ébren és álomban emlékszel-e az aratási áldomásokra,
szőlő nagy szemeire, gondolsz-e kecske kötélére,
mikor hangtalan leng a víziharaszi akácbokron,
emlékszel-e zsiros tej csöppjeire, megszegett kenyérre,
a rétekre, melyeken lassún annyiszor átutaztál,
éjjel-nappal a havakat hordod el, mint dolmányos varjú,
a páskom füvek moraját zúgja, botorkálsz kutjához,
hogy ne tudd, hány csalán szagát érzed meg utadban,
és énekelsz, és maradsz itt, száraz esők jönnek majd,
üres a kezed, a fák is üresek,
hirtelen megpillantasz egy utcát, de most már késő,
minden elveztetett: fekete legényzászlón fehér hold.

Emberfia

Ülök anyámmal a szobában, s várjuk, hogy elmúljon
a nap, füst csap utánunk, mint az ostor,
ott zajlik le minden, borzadozva nézem a majort,
dörrenő ajtók tűnnek elő, a padlás ezüstlő létrája,
egymást érik a változások, mi túlél bennünk:
kert köve, kapuja, leszakadt vödör a kútban,
héja rövid gi-gi-gi rikoltása,
verő homok, összeforrasztott szem a láncon,
a rét, a Hosszúírtás, az én szarvasos-őzes tengerem,
enyésznek már mind-mind a tegnapi szerelmek,
láss minket, emberfia, ha látsz, hallgatunk,
mint zuhanó csőrével a tyúkhordó kánya,
régi magunkat hívjuk,
a wellness hotelek havában kazal-mezőt emlegetve,
hová már nem látunk, mint az úton porozó katonák,
papsajtmályváig, pitypangig, pettyes fürjtojásokig,
becsukjuk az ablakot, leengedjük a redőnyt,
akárha villámoktól rejtlenénk magunk,
a régi időből ez maradt: imádkozás, míg a vihar tart,
a mennyég villogása, bűdös dunyhák, bagolytüdő,
nem érünk többé partot, várjuk az ács fiát,
hogy bárányok leheljenek rá, ha szól húsvéti harang.

Verjen az Isten

Verjen az Isten és verjen estig,
szíjostora csattanjon az utcán,

a kazlaktól kiröppent verebek
szárnyuk kőkeresztjét terítsék

vállára, mint rongyos köpenyt,
verjen az Isten, útfélre lökjön,

nem tart ki estig a mézes nyár,
búzaskörték, almák tikkadása,

pálinka és kenyér és szalonna,
az ölelés, csók, harminc ezüst,

még piros szél se taszít odébb,
szítás eső nem tart ki kilencig,

nem tart ki szempillám, hajam,
tél se jön, tavasz se érkezik,

gyöngédséged nem tart el estig,
gyémánt-tisztaságod se tart el,

ne higgyétek többé az angyalt,
a fiáért vergődő pásztor-Máriát,

a sótonyi, nyögéri s bejci lányt se,
hiszen úgyis meghalnak napestig.

Bennem elfáradtak az öregek

Mit mondhatnék még a téli álomról? vége is talán,
sötét és mély volt, mint a kút alja, a pokoli verem,
mályváé, aranyé, vére, fáj, mint a szívre vert,
a zajduló szív alatt dagadó jég, búcsú, szomjúság,
mikor az októberig eljutottam, ostorhang írta
a porladó páskomot, a sebét benőtt nyírfát,
a házunkban senki se fogadott,
tovább hát, tovább! a tűzből nem tudtam kibújni,
nem tudtam a tükör gyöngyöző ezüstjéből kilépni,
valami történt,
dunyhám alól is látom a bodzavirágokat,
ahogy elvesznek a dombokon át a köd lepleiben,
és mindig jönnek utánam a hangyák a fű közül,
az esők allóján a tehenek, hajnalban elalusznak,
a rózsákon arasz-vastag hó van, benuktan fekszem,
mint egy hazatérő, aki daráló kövei közé jutott,
szecs kavágó késeinek éle alá,
mint akit az utak végképp elhagytak,
nézem a diót törő varjak felhőit,

elődeim bedeszkázott csontos testét, kezét, lábát,
a kibomlott zsákot, a sivatagot, a homokláncokat,
jártam várostól városig, hogy elfeledjen a falu,
hogy morzsolhassam fogaim közt a halált,
hegyek hasadékait, gyurgyalagos löszfalakat,
gyalázott életemet, s marnak a kutyák dühödten,
milyen magam vagyok, mint aki a félelmet tanulja,
nyöszörög, hogy hú maradjon hozzá,
mondaná, amit még el kell mondani, füvek erejét,
az előrehajlott délutánt, csillagképek köteleit,
bennem elfáradtak az öregek, megfogynak körben,
nem, nem hagynak üzenetet számomra,
megmerülnek a sötétben, olyanok, mint a mályva,
arany, vér, tavaszra hirtelen nyár,
mint a barackfáik, tele púpokkal, sebesülésekkel,
hűlő kemence tégláiról nekivetett hátuk lekoptatja
az éjszaka tajtékos hullámait, mikorra felkelnek,
lehet száz holdja, neve, ága annak a dülőnek,
az marad, amire emlékszel: tarló szőnyegén kepe, képe,
névtelen madárcsapatra, korsó kő-szájára,
sarkantyúdon a lepkékre,
mintha kék filmen volna itt megörökítve minden,
szenes ággal az ítélet napja, békénk, káromlásunk,
szétnyíló abrosz, körteíz, gyűlölet s anyarozsos kéve.

E számunk szerzői

- Aknay Tibor (1944) Budapest
Anga Mária (1955) Eger
Antal Attila (1956) Nyíregyháza
A. Túri Zsuzsa (1971) Genf
Aux Eliza (2000) Eger
Baán Tibor (1946) Budapest
Bagi István (1937) Eger
Bakacsi Ernő (1938) Eger
Baka Györgyi (1951) Érds
Balla Zoltán (1948) Hajdúböszörmény
Balogh Klaudia (2001) Feketeardó
Baricz Lajos (1958) Marosszentgyörgy
Bartal Klára (1940) Székesfehérvár
Bertha Csilla (1946) Debrecen
Bertha Zoltán (1955) Debrecen
Bérczessy Lajos (1949) Budapest
Bíró József (1951) Budapest
Bobory Zoltán (1946) Székesfehérvár
Bozók Ferenc (1973) Mosonmagyaróvár
Bóna Friderika (2000) Fülek
Czakó Dezső (1967) Budapest
Csáky Anna (1938) Győr
Csató Anita (1991) Eger
Csontos Márta (1951) Sándorfalva
Deák-Sárosi László (1969) Budapest
Demeter József (1947) Ballószög
Dudás Sándor (1949) Szolnok
Erős Kinga (1977) Budapest
Farkas Gábor (1977) Szigetszentmiklós
Fazekas József (1946) Járdánháza
Fecske Csaba (1948) Miskolc
Fellinger Károly (1963) Jókai
Gál Sándor (1937) Buzita
Gósi Vali (1954) Győr
Györffi Réka (1978) Eger
Hadnagy József (1950) Debrecen
H. Barbócz Ildikó (1952) Eger
H. Hadabás Ildikó (1949) Budapest
Hegedűs Bori (2002) Mosonmagyaróvár
Jahoda Sándor (1976) Budapest
Jámbor Ildikó (1955) Eger
Kaiser László (1953) Budapest
Káliz Sajtó József (1950) Soponya
Kelemen Erzsébet (1964) Debrecen
Kégl Ildikó (1976) Miskolc
Kis Pál István (1951) Szekszárd
Konczek József (1942) Pomáz
Ködöböcz Gábor (1959) Eger
Lencsés Károly (1976) Nyíregyháza
Lipcsei Márta (1943) Nagyvárad
Lisztóczky László (1941) Eger
Madarász Imre (1962) Üröm
Marton Réka Zsófia (1987) Budapest
Mihályi Molnár László (1953) Szepszi
Moldován Alexandra (1998) Nagyszőlős
Nagy Zita (1987) Eger
Nánia Csilla (1997) Kézdivásárhely
Németh István Péter (1960) Tapolca
N. Fodor Iza (1978) Mosonmagyaróvár
Olasz Valéria (1956) Győr
Ollé Tamás (1996) Ekecs
Pataki István (1953) Bihar
Patócs Molnár János (1949) Szeged
Pászkan-Varga Krisztina (1979) Szentendre
Pozsgai Györgyi (1954) Budapest
Radnai István (1939) Budapest
Rideg István (1942) Karcag
Saitos Lajos (1947) Székesfehérvár
Sajgó Szabolcs (1951) Budapest
S. Csoma János (1942) Bécs–Kecskemét
Sebestény-Jáger Orsolya (1969) Budakalász
Serfőző Simon (1942) Eger–Budapest
Sipos Erzsébet (1956) Eger
Suhai Pál (1945) Budapest
Szakács Árpád (1980) Kápolnásnyék
Szakolczay Lajos (1941) Budapest
Szentmihályi Szabó Péter (1945–2014)
Szíki Károly (1954) Eger
Sz. Tóth Gyula (1945) Budapest
Szűk Balázs (1960) Debrecen
Tönköl József (1948) Győr
Török Nándor (1965) Budapest
Vadász János (1951) Budapest
Vanyó Írisz (1996) Sajósenye
Verók Attila (1975) Eger
Véghelyi Balázs (1983) Százhalombatta
Viczi Péter (1967) Budapest
Vitéz Ferenc (1965) Debrecen
Zsirai László (1956) Budapest

E számunk illusztrációit a Nemzet Művésze címmel kitüntetett Jankovics Marcell, Kossuth- és Balázs Béla-díjas magyar rajzfilmm rendező, grafikus készítette